

Čís. 14525.

K výkladu § 72 (3) a 125 zák. o pens. poj. čís. 26/29 Sb. z. a n.

K rozhodnutí o nároku založeném na předpisech občanského práva o kondikci proto, že nositel pojištění (všeobecný pensijní ústav) přijal neprávem pojistné dávky případně že důvod, z něhož je přijal, později odpadl, jsou povolány soudy.

(Rozh. ze dne 13. září 1935, R II 269/35.)

Žalobce dlužil žalovanému pensijnímu ústavu určitou částku na pojistných dávkách, k jichž vydobytí vedl žalovaný proti němu exekuci. Před provedením exekuce zaplatil žalobce výkonnému orgánu šekem vymáhaný obnos i s exekučními útratami, jež však výkonný orgán zpro-
nevěřil. Exekuční titul, na základě něhož byla exekuce vedena, byl pravoplatně výměrem zemského úřadu v B. zrušen. Žalobce tvrdě, že zaplacením výkonnému orgánu dluh u žalované vyrovnal a že zrušením exekučního titulu odpadl právní důvod, z něhož žalovaný ústav placení přijal, domáhá se žalobou vrácení zaplacené částky. **P r v n í s o u d** uznal podle žaloby. **O d v o l a c í s o u d** žalobu odmítl pro zmatečnost. **D ů v o d y:** Podle § 72/3 první věta cit. zákona neprávem přijaté pojistné vrátí nositel pojištění s 5% úroky. Žalovaný Všeobecný pensijní ústav musí dle tohoto ustanovení o tom rozhodnouti výměrem (§ 125 cit. zák.). Proti výměrům nositele pojištění lze se pak podle § 133 cit. zák. odvolati k zemskému úřadu, tedy postupovati cestou úřadů správních. Poněvadž v souzeném případě jde právě o povinnost vrátiti přepjatky pojistného podle § 72 (3) cit. zák., jest o tom rozhodovati podle toho, co uvedeno, pořadem úřadů správních.

N e j v y š š í s o u d zrušil usnesení odvolacího soudu a uložil mu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y :

Není sporu o tom, že pohledávka z předepsaného pojistného, která byla vymáhána exekucí, byla veřejnoprávní. V souzeném případě však neběží o tuto pohledávku, nemá se v něm řešiti její oprávněnost, protože tato otázka byla podle souhlasného přednesu již pravoplatně rozřešena příslušnými úřady. Nejde tu ani o případ § 35 ex. ř., že by se snad mělo rozhodovati o zániku nároku v souvislosti se zavedeným exekučním řízením, kde by ovšem podle výslovného předpisu § 35 ex. ř. náleželo rozhodnutí příslušnému správnímu úřadu. Předmětem žaloby je tu nárok na vrácení toho, co bylo placeno bez důvodu, případně, kde důvod k placení dodatečně odpadl. Tento nárok založen je v předpisech občanského práva. Takový nárok byl by z kompetence řádných soudů vyloučen, kdyby podle uplatňovaných námitek nebyl ničím jiným než právě jenom pouhým rubem původního právního poměru veřejnoprávního, takže by ani v řízení o nároku na vrácení zaplacených peněz nešlo o jiné, nežli o přezkoumání onoho veřejnoprávního nároku, případně těch správních aktů, v nichž bylo o něm rozhodováno. Tu by šlo ovšem o je-

diný právní poměr a z něho dovozované oboustranné nároky. Avšak v souzeném případě se nebude rozhodovati o nároku na pojistné, nýbrž jenom o to, je-li žalovaná povinna zaplatiti zažalovaný peníz, protože důvod, ze kterého byl placen, odpadl, případně proto, že jest obohacena. Odvolací soud poukazuje k § 72 odst. 3 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n. Nelze ovšem říci, že by tu zákon stanovil jako novotu povinnost ústavu vrátiti pojistné, které přijal neprávem. Tuto povinnost byl by měl ústav zajistě i bez tohoto ustanovení a šlo v zákoně spíše o to, aby byla rozřešena otázka zúrokování ve stejném smyslu jako v odst. 1 u pojistného. Je pravda, že by také nárok na vrácení pojistného, o němž se tvrdí, že bylo neprávem přijato, musil býti poukázán na pořad správní, kdyby podle skutkového základu nároku šlo o veřejnoprávní otázky, totiž o to, zda bylo pojistné přijato právem, kde by tedy zase musil býti přezkoumán veřejnoprávní poměr a z něho vyplývající otázky. Než v souzeném případě ani o to nejde, protože není sporu o to, že žalovaná proti žalobci takového veřejnoprávního nároku neměla a nemá; spor netočí se o to, zda žalovaná přijala peníze právem, nýbrž o to jde, zda je vůbec přijala; ona to po skutkové i právní stránce popírá a o to opírá svou obranu ve sporu proti nároku založenému na předpisech občanského práva o kondikci. V tom však nepřísluší jí rozhodování ani podle § 125 cit. z a nepřísluší rozhodovati ani správním úřadům (v pořadí instančním), takže netřeba vyčkávat zvláštního výměru, zvláště když žalovaný ústav i po žalobě splnění žalobního nároku na vrácení odpírá. Tu ostatně ústav nevystupuje již jako vrchnostenská korporace, jako úřad, nýbrž jako samostatná právnická osoba, jež může býti subjektem práv a závazků (§ 74 cit. z.) a jež jako taková podléhá také předpisům občanského práva, když tu není v zákoně jiného ustanovení.

Čís. 14526.

Aby nastaly následky opomenutí přihlášení veřejných dávek podle posledního odstavce § 172 ex. ř., stačí, že byla dražba nemovitosti veřejně vyhlášena.

(Rozh. ze dne 13. září 1935, R II 310/35.)

Do rozvrhového usnesení prvního soudu podala stížnost Zemědělská nemocenská pojišťovna v H., žádajíc jeho zrušení jakož i zrušení exekučního řízení počínajíc rozvrhovým rokem pro zmatečnost, poněvadž prý nebyla obeslána ani k dražebnímu ani k rozvrhovému roku, ačkoliv k nim dle ustanovení § 172, čís. 1 ex. ř. měla býti pozvána. Rekursní soud nevyhověl rekursu. Důvody: Stěžovatelka odvolává se na judikát čís. 150 a na Věstník ministerstva spravedlnosti z 30. května 1916 čís. 19 a ze dne 14. března 1924, čís. 13. Stěžovatelka náleží sice taktéž mezi veřejné orgány, které podle § 172, čís. 1 ex. ř. mají býti uvědomovány o veřejné dražbě, avšak jen za podmínek uvedených v cit. judikátě, totiž, je-li nemovitost celá nebo převážně věnována podniku podrobenému příspěvkům k zemědělské pojišťovně. První soudce zjistiv, že strana povinná nezaměstnává žádných zaměstnanců,